'en na tržišti samém, nikoliv snad již při vchodech do místa trhu (výn. min. vn. ze dne 3. června 1871 č. 4763).

V. Tržní řád.

Tržní řád je souhrn předpisů pro trhy každé jednotlivé obce, jenž přihlíží k místním potřebám a obsahovati má sazbu poplatků tržních. Tržní řády obecní musí vždy býti vykládány v souhlasu s nařízeními živ. ř. o obchodu tržním a nesmí odporovati zákonu o živnostech (rozh. spr. dv. ze dne 30. března 1882 č. 677, sb. »Budwinski« č. 1354). Tržní řády pro trhy na dobytek vydává politický úřad zemský a jde-li o trhy na dobytek vynikajícího významu ministři vnitra, obchodu a orby, slyševše dříve dotyčné obce (§ 9 zák. o dobytčím moru ze dne 29. února 1880 č. 35 ř. z.). Pojem trhu nelze ani rozšířiti přes místa k odbývání jeho určená na celé území obecní, aniž lze podřaditi prodej, jenž se děje mimo ona místa, pod obchod tržní (rozh. správ. dv. ze dne 25. června 1881 č. 1027, sb. »Budwinski« č. 1126). Za tresty lze v tržním řádu stanoviti dle příslušného ř. obecního důtku, pokuty peněžité, po případě vězení je nahrazující. Nemůže však tržní řád stanoviti za trest dočasné neb trvalé vyloučení z trhu. Bez závady lze však pojati do řádu tržního ustanovení, že lze osoby pokoj a pořádek na trhu rušící hned vypuditi z trhu orgány tam dohlédajícími (výn. min. vn. ze dne 26. listopadu 1877 č. 36.113).

VI. Tržní policie.

Tržní policie jest úřední dozor nad obchodem tržním, zejmena dohled na míry a váhy; náleží do samostatné působnosti obce (čl. V. ad 4. zák. ze dne 5. března 1862 č. 18 ř. z.). Na základě výn. min. vn. ze dne 23. září 1871 č. 2007 věstn. bylo nařízeno náčelníkům zemským, by ve ve všech tržních místech, kde ceny tržní posud vyšetřují a znamenají osoby, jež do přísahy vzaty nejsou, zřídily obce k obstarávání těchto záležitostí ve smyslu dv. d. ze dne 14. února 1822 č. 3386 (sb. z. pol. sv. 30, č. 13, str. 27), pak min. výn. ze dne 11. března 1852 č. 5266 orgány, jež by pro tuto službu přísahu složily neb aspoň místopřísežný slib učinily. Orgány tyto zřizuje obec; potvrzuje, do přísahy neb do místopřísežného slibu dle předepsané formule béře ji politický úřad okresní, jemuž buďtež za tímto účelem funkcionáři obcí zřízení oznamováni (viz čl. Váhy veřejné).

VII. Taxy tržní.

Výsady k odbývání trhů výročních neb týdenních podléhají taxe 31 zl. 50 kr. za každý trh, nechať předmět trhu je v listině výsadní vyjádřen čili nic. Tato taxa vyměří se tudíž dle počtu trhů výročních v roce a trhů týdenních v týdnu tak, že při udělení výsady zapraví se taxa za trhy výroční tolikrát, kolik trhů je dovoleno v roce a za trhy týdenní tolikrát, kolik trhů je připuštěno v týdnu (§ 207 tax. z. cís. pat. ze dne 27. ledna 1840 č. 404 sb. z. s.).

Třaskaviny.

Třaskaviny dosáhly pro svou zvláštní nebezpečnost a používání jich ku hromadným zločinům významu, který daleko převyšuje onen, jaký bývá přikládán prostředkům ku spáchání trestních skutků. Pro tento svůj význam staly se z ohledů trestních, policejních a obchodních předmětem zvláštního zákonného upravení. V Rakousku stalo se tak mimo mnohých nařízení o vyrábění a obchodu třaskavinami zákonem ze dne 27. května 1885 č. 134 ř. z. (v praxi zkrátka nazývá se zákon ten »zákonem o tře-

skavinách«) a vykonávacím nařízením min. vn. ze dne 4. srpna 1885 č. 135 ř. z.

I. Ustanovení trestní.

Zákon cit. obsahuje většinou trestní ustanovení a to dílem povahy praeventivní (pokud zacházení třaskavinami samo se trestá aniž by se předpokládalo skutečné nebezpečí neb užívání těchto látek za prostředek ku spáchání trestních činů), dílem povahy repressivní (pokud se týká právě zmíněného užívání těchto látek a jiných s tím souvisících trestuhodných jednání). Zákon ustanovuje předně, že toliko s úředním povolením dovoleno jest třaskaviny vyráběti, s nimi obchodovati, je v držení míti (tímto sluší rozuměti podle roz. kas. dv. ze dne 9. listopadu 1889 č. 10.632, Manzova sb. č. 1313 též pouhé vlastnictví) aneb je do obvodu platnosti tohoto zákona zaváděti (§ 1). Za třaskaviny sluší dle § 1 cit. min. nař. ony látky pokládati, které svým výbuchem zničení neb poškození života nebo majetku způsobiti mohou. Zmíněné povolení udílí, pokud nepřísluší udělení příslušné koncese úřadu živnostenskému, politický zemský úřad, a to jen důvěryhodným osobám a za okolností, které zneužití vylučují, a může povolení to odvolati, jestliže zanikly podmínky, za jakých bylo uděleno. Dědicové, kteří přicházejí v držení třaskavin, mají ihned o potřebné povolení zažádati, a jestliže toto bylo odepřeno, šetřiti nařízení z ohledu bezpečnosti úřadem vydaných (§ 2 cit. min. nař.).

Zákon prohlašuje

1. přestupkem: nešetření shora uvedeného nařízení § 1 neb ustanovení ve příčině třaskavin policií bezpečnosti náležitě vyhlášených. Trest: vězení od 14 dnů až do 6 měsíců, s čímž pokuta peněžitá od 10—300 zl. spojena býti může (§ 2);

2. přečinem: trestné činy právě uvedené spáchané za okolností, za kterých může povstati nebezpečí pro cizí majetek, zdraví neb život. Trest: tuhé vězení od 3 měsíců až do 3 let, s čímž spojena býti může pokuta peněžitá od 100 do 1000 zl. (§ 3);

3. zločinem:

a) úmyslné spůsobení nebezpečí pro cizí majetek, zdraví neb život užíváním třaskavin jako prostředků trhacích. Trest: těžký žalář od 5—10 let, jestliže však povstalo těžké poškození na těle neb na majetku, těžký žalář od 10 do 20 let; byla-li jednáním tím smrt člověka způsobena, doživotní těžký žalář; mohl-li pachatel tento výsledek předvídati: trest smrti (§ 4).

b) Smluvení se více osob ku provedení některého z trestných činů § 4 neb spojení se více osob ku stálému páchání takových činů, třeba jednotlivě určeny nebyly, a to také tehdy, když činnost vedoucí ku skutečnému spáchání zločinu § 4 podniknuta nebyla. Trest: těžký žalář od 5—10 let (§ 5).

c) Vyrobení, opatření, objednání neb držení (viz shora uvedené roz. kas. dv.) třaskavin, jich součástí nebo příprav k jich užívání s úmyslem, aby užitím jich (§ 4) nebezpečí pro cizí majetek, zdraví a život buď vyrabitelem, objednatelem atd. samým bylo spůsobeno neb aby jiné osoby zločin tento spáchati mohly; dále odevzdání třaskavin jiným s vědomím, že tyto látky ku spáchání zločinu určeny jsou. Trest: těžký žalář od 5 do 10 let (§ 6).

d) Veřejně nebo před více lidmi dále tiskem rozšiřovanými vyobrazeními neb listy způsobené vyzvání ku spáchání některého z trestných činů uvedených v §§ 4 a 5 nebo k účastenství při nich, schvalování neb ospravedlňování takových jednání a vůbec udílení návodů ku provedení jich. Trest: těžký žalář od 5—10 let (§ 8).

e) Úmyslné opomenutí udati zamýšlený zločin dle § 4 nebo zločin ve smyslu §§ 5 a 6, pokud ten, jenž oznámení nečiní, nabyl o tom vědomosti spůsobem věrohodným a v době, kdy bylo odvrácení nebezpečí možným (§ 4) a kdy oznámení učiniti mohl, aniž by sebe, své příbuzné (§ 216 tr. z.) a svěřence v nebezpečí vydával, jestliže nebezpečí pro cizí majetek, zdraví a život bylo spůsobeno. Trest: žalář od 6 měsíců až do jednoho roku, a jestliže v případu § 6 nastoupila smrť člověka, těžký žalář od 1—5 let (§ 9).

Ohledně zločinů §§ 4, 5 a 6 pomíjí trestnost následkem dobrovolného ustoupení pachatelova a úplného odčinění škody (§ 10). V rozsudku pro zločiny a přečiny dle §§ 3—6 a 8 může býti uznáno na vyhostění a postavení pod dozor policejní (§ 11). V případech § 1 odst. 1, §§ 3—6 a pakli v případu § 2 odst. 2 třaskaviny pod nepravým udáním se dopravují, dlužno prohlásiti je za propadlé, po případě jich součástky, přístroje a předměty ku zhotovení jich sloužící aneb určené (§ 7). Pokud trestní zákon přísnější tresty stanoví, platí tyto (§ 12). Rozsouzení v zákoně uvedených přestupků náleží před okresní soud (§ 2), přečinů před sborový soud, zločinů, před porotu (§ 13). Ustanovení § 1 nevztahují se na správu vojenskou a na třaskaviny monopolní. Cit. vykonávací nařízení připojilo na základě zákonem uděleného zmocnění k těmto výjimkám ještě další, tak zvláště: třaskaviny užívané při výstřelu z pušek, ohňostroje a určité třaskaviny sloužící účelům živnostenským (§ 3 cit. min. nař.). Pokud uvedená trestní ustanovení zákona týkají se povahy jednotlivých skutků, přešla skoro doslovně a ohledně stanovených trestů jen s nepatrnými změnami do osnovy tr. z. (§§ 338—344 a 496 vládní předlohy, §§ 331 až 237 a 489 návrhů výb. a čl. XIV. úv. z.). Povšimnutí hodno jest toliko, že dle § 4 z. nastupující případ trestu smrti do osnovy přijat nebyl.

II. Doprava třaskavin po železnicích.

Doprava třaskavin po železnicích upravena je nař. min. obchodu ze dne 1. srpna 1893 č. 126 ř. z., které částečně pozměněno bylo nař. min. ze dne 1. srpna 1894 č. 166 ř. z.

1. Za třaskavé předměty považují se:

a) černý prach (střelný prach a prach k trhání skal, jakož i jiná střeliva);

b) koncesované třaskaviny;

c) patrony do ručních palných zbraní a jinaký náboj, kterýž obsahuje buďto černý prach nebo jiná střeliva zvlášť připuštěná k dopravě železniční;

d) částky ohňostroje, pokud neobsahují látky, které jsou z dopravy železniční vyloučeny vedle dopravního řádu (reglementu) železničního ze dne 10. prosince 1892 č. 207 ř. z.;

e) zápalné šňůry;

f) nitrocellulosa, zejména střelná bavlna, vlna z klejiny a pyropapír (pokud tyto látky navlhčeny jsou aspoň 20% vodou), dále patrony ze stlačené bavlny střelné s potahem parafinovým, pokud takovéto preparáty připuštěny jsou k dopravě železniční;

g) výbušná zapalovadla, jako trhací kapsle (výbušné zápalníčky tvaru kloboučkovitého) a zapalovadla podkopová, kteráž účinkují elektřinou nebo třením.

2. Ustanovení všeobecná. Tělesa třaskavá, praskací preparáty, střelný prach a výbušné látky jsou vyloučeny z dopravy vlaky osobními. Také zápalky, sirky, třecí sirky a jiné třením lehko vznětlivé látky smějí jen za šetření zvláštních opatrností a jen výminečně osobními vlaky dopravovány býti. Kromě toho jest doprava takovýchto předmětů jen nákladními vlaky dovolena. Nabité zbraně nelze z pravidla pod žádnou záminkou s sebou vzíti a vůbec po dráze dopravovati. Konduktéři mají právo odevzdané aneb s sebou vzaté zbraně prohledati. Při dopravě vojínů, četníků aneb jiných orgánů bezpečnosti, při nichž mužstvo s jinými cestujícími týž vůz zaujmouti musí, má velitel jeho bezprostředně před vstupováním za přítomnosti úředníka železničního prokázati, že zbraně nabity nejsou. Při větších vojenských transportech, pro něž zvláštní vlaky aneb zcela oddělené vagony objednány jsou, toto zkoumání zbraní se strany železničních orgánů místa nemá, poněvadž velitel v tomto směru sám jest zodpověden (§§ 12, 13 žel. provoz. ř. ze dne 16. listopadu 1851 č. 1 ř. z.).

Ministerstvu obchodu jest vyhraženo právo k návrhu dotyčné správy železniční vyloučiti výrokem svým z dopravy železniční explodující zboží na oněch tratích, kde nejezdí čisté nákladní vlaky a kde není ani příležitosti vypravovati periodicky pouhé vlaky nákladní. Předpis o dopravě vojenské po železnicích není tímto nařízením dotčen a rozhodují ve příčině výbušných látek správou vojenskou k dopravě podaných jedině a výhradně ustanovení dotyčných vojenských předpisů.

3. Co do obalu třaskavin platí tyto předpisy:

Černý prach (prach střelný a prach k trhání skal) a jinaká střeliva připuštěná k dopravě po železnicích musí býti zaobalena v hustě tkané pytle a nadto v dřevěných sudech, bednách nebo kovových nádobách. K témuž účelu lze upotřebiti t. zv. (americké) sudy srobené z několikeronásobných stěn velmi silné a tuhé lepenky fermeží natřené.

b) Ve příčině koncesovaných třaskavin platí tyto předpisy:

aa) Při dopravě jich musí býti tvar, obal a zabalování provedeno tak, jak připuštěním úředním pro každý druh předepsáno.

bb) Sudy, ve kterých koncesované třaskaviny zaobaleny jsou, musí býti na zevní straně opatřeny plakátem, který zřetelně a dopodrobna vyznačuje preparát a druh jeho, jméno nebo firmu vyrabitele, označení továrny, dále datum a počet ministerského povolení k dopravě a konečně datum výroby.

c) Patrony do ručních střelných zbraní dlužno předkem po partiích zabaliti do krabic (t. zv. kartonů) z tuhé lepenky tím způsobem, aby se nemohly v krabici posunovati.

d) Má-li se zaslati jinaký náboj, rozhoduje se od případu k případu o přípustnosti zvoleného obalu, jakož i o maximální váze nádob (obalu).

e) Části ohňostroje, zápalné šňůry a nitrocellulosu dlužno pevně zabaliti do dřevěných, spolehlivých a váze obsahu přiměřeně silných beden nebo tun, jichž spojení jest tak ucpáno, že vysypání není možno, a jež nejsou opatřeny železnými obručemi nebo sponami. Místo dřevěných beden a tuní lze, jak shora poznamenáno, užíti t. zv. amerických sudů.

f) Třaskavé kapsle zabaliti jest vedle sebe otvorem nahoru do silných plechových nádob nanejvýš po 100 kusech do jedné a to tím způsobem, aby při otřesu nemohly se kapsle jednotlivé pohnouti nebo pošinouti.

g) Elektrické hořáky s krátkými dráty nebo pevnou hlavičkou dlužno zabaliti způsobem tímtéž. Nádoby musí se vyplniti pilinami nebo podobnou látkou. Místo nádob plechových možno upotřebiti i krabic ze silné a tuhé lepenky.

h) Elektrické hořáky na dlouhých (gutaperčových) drátech z klejiny nebo dřevěných holích vložiti možno jen nanejvýš po 10 kusech svázané do balíku, v němž nesmí býti více než 100 hořáků. Více takto upravených balíků dopraviti lze.

4. Podání k dopravě.

a) Zásilky třaskavin vyloučeny jsou z podání a dopravy jakožto rychlozboží.

b) Zboží takové dlužno 24 hodin před podáním ohlásiti ve výpravně dráhy a tam vyčkati jest dalších pokynů co do podání k dopravě potřebných. Zásilky takové přijímají se jedině ve dny veřejně správou dráhy vyhlášené a do vlaků zvlášť určených. Zásilky takovéto smí se pravidelně dopraviti na dráhu teprve k vlastnímu naložení do železničního vozu a nejdříve 2 hodiny před pravidelným odjezdem dotyčného vlaku, pokud pak jde o vlaky noční, nejdříve tak učiniti možno 2 hodiny před skončením podání.

c) Zásilky nelze přijati na takové stanice a tratě, po nichž vyloučena jest doprava třaskavin; toliko mokrá, stlačená střelná bavlna smí se dopravovati smíšenými vlaky po oněch tratích, na nichž nejezdí žádné vlastní nákladní vlaky pro dopravu zboží.

d) Po rozumu nařízení ze dne 11. února 1860 č. 39 ř. z. musí býti průvodními listy opatřeny zásilky černého prachu (prachu střelného a prachu k trhání skal), jakož i jinaká střeliva a třaskaviny a to jak při dopravě vnitř území státního, tak i při dovozu, vývozu a průvozu. O tyto průvodní listy zakročiti jest u ministerstva vnitra.

e) Při veškerých ostatních zásilkách jest průvodním listem nákladní list vystavený zasílatelem; tento nákladní list musí však býti na základě prokázaného oprávnění vidován politickým okresním úřadem, v policejním obvodu Vídně, Prahy, Lvova, Krakova a Terstu pak zeměpanským policejním úřadem.

f) Pokud jde o částky ohňostrojů, dlužno jak při dopravě uvnitř státního území, tak i při dovozu, průvozu a vývozu předložiti úřední povolení žádané ve smyslu § 1 zákona ze dne 27. května 1885 č. 134 ř. z. Při vnitřní dopravě zápalné sňůry nevyhledává se průkaz úředního povolení

g) Zásilky dobírkou jsou z dopravy vyloučeny.

h) Podobně nepřipouští se deklarace zájmu v dopravě.

5. Doprava a dopravní prostředky:

a) K dopravě třaskavin smí se použíti jen krytých nákladních vozů s elastickými nárazovými a tažnými aparáty, s pevným a bezpečným krytím, se spolehlivým přepažením a dobře zavřenými dveřmi.

b) Náklad třaskavého zboží má se konati, pokud možno, na odlehlých pobočných kolejích pod širým nebem; cizí, nepatřící k tomu osoby dlužno vzdáliti.

c) Nádoby naplněné výbušným zbožím nesmí se překotiti, váleti nebo o nějakou oporu na zemi otáčeti, nýbrž nésti s největší opatrností a hlavně chrániti před nárazem.

d) Zboží třaskavé v balících obsažené nakládati, skládati a překládati jest, pokud možno, ve dne, za tmy pak jen s použitím bezpečnostních nebo takových svítilen, jichž skleněné stěny chráněny jsou před rozbitím drátěnými mřížkami.

e) Bezpodmínečně jest zapovězeno kouřiti tabák poblíže takovýchto balíků.

f) Absolutně vyloučeny jsou třaskaviny z dopravy ve vlacích, v nichž jedou osoby.

g) Vozy, na nichž složeny jsou dovolené třaskaviny, nesmí se umísťovati v bezprostřední spojení s jinými vozy, kde jsou výbušné nebo zápalné předměty.

h) Zboží výbušné možno překládati do jiných vozů železničních na cestě jen pro případ naprosté nutnosti.

i) O tom, že dojde do určité stanice zásilka třaskavých předmětů nad 150 kg. těžká, má dotyčné (přijímací stanici) telegrafickou zprávu podati poslední přechodní stanice, pokud se týká, podací stanice ležící v obvodu téže správy železniční. Nadto má býti příjemce zásilek koncesovaných třaskavin nebo výbušných zapalovadel na útraty podatele telegraficky ze stanice podací vyrozuměn o tom, že právě vypravena byla vlakem takováto zásilka.

6. Vydávání třaskavin.

a) Zásilky třaskavin došlé do určené stanice oznámí se ihned (avisují se) poslem nebo telegraficky adresátovi a tento jest povinen bez prodlení si je odebrati.

b) Nestane-li se tak, má se učiniti toto: Zásilky výbušných předmětů dovolených (koncesovaných) a trhaných zapalovadel, jichž si (i o nedělích a svátcích) adresát obdržev aviso neodebéře v 6 nejbližších hodinách připadajících na čas vyměřený k výpravě, dlužno po předchozím ohlášení k dalšímu opatření odevzdati v městech se zvláštním statutem úřadu bezpečnostnímu, v jiných městech okresnímu hejtmanství, kde to není možno, nejbližšímu staničnímu velitelství četnickému. Nepřijme-li adresát zásilky jiných třaskavin do 24 hodin byv o dojití jich zpraven, zašle se zásilka taková zpět zasílateli na jeho útraty, nebo nelze li zboží to nazpět zaslati v nejbližších třech dnech, ježto není vypraven příhodný vlak, postupuje se způsobem shora naznačeným. Správa dráhy jest nadto oprávněna žádati z takovýchto zásilek po uplynutí oněch 24 hodin zvýšené skladné.

Kdokoli pod nesprávnou nebo neúplnou deklarací podá výbušné zboží k dopravě nebo zanedbá bezpečnostní opatření předepsaná za podmínku k jich přijetí, nebo vědomě k dopravě podává podobné předměty, ačkoli jich doprava po železnici úředně jest zapovězena, povinen jest složiti — kromě toho, že musí doplatiti případný rozdíl ve výlohách dopravy a nahraditi vzešlou škodu a že propadá trestům stanoveným v trestním zákonu nebo předpisech policejních — i když škoda nevzejde, příplatek nákladní v obnosu 6 zl. z každého kilogramu váhy hrubé celé zásilky.

III. Obchod trhacími zapalovadly.

Doplňkem k zákonům ze dne 27. května 1885 č. 134 ř. z. a ze dne 4. srpna 1885 č. 135 ř. z. vydáno nařízení ze dne 19. května 1899

č. 95 ř. z., jímž se stanoví předpisy o obchodu trhacími zapalovadly (jako jsou trhací zápalky neboli kapsle a podkopová zapalovadla). Takováto trhací zapalovadla třením nebo elektřinou explodující musí býti odděleně chována od jiných výbušných předmětů až do té doby, kdy se jich užije. Pro každý způsob dopravy musí zapalovadla tato býti zabalena tak, jak předepsáno jest pro dopravu železniční. Vně obalu naznačiti jest poučení srozumitelně podané o všech kautélách, jichž dbáti jest, otevírá-li se obal, vybírají-li se jednotlivá zapalovadla, zejména pak obsahuje výstrahu před násilím, nárazem, úderem, jakož i před nebezpečím, kterým hrozí blízký oheň a světlo (§ 1 cit. nař. z r. 1899).

Trhací zapalovadla prodávají přlmo vojenské ústavy neb orgány správy vojenské, a výjimečně jen ti, kdož obdrželi koncesi od příslušného úřadu živnostenského; koncesi tuto lze uděliti jen pro určité místo a jen jsou-li tu přiměřené skladní místnosti úředně adaptované. Prodavači jsou povinni dle potřeby přejímati od úřadů zapalovadla k zatímnému uschování (§ 2 cit. nař.). Prodavači smějí vydávati zapalovadla trhací toliko těm osobám neb podnikům, které k tomu mají úřední povolení; povolení takové uděluje se pro ten případ, že nelze se obávati zneužití a dotčená osoba nebo podnik má příhodné místnosti k chování těchto třaskavin.

K odebírání zapalovadel trhacích vystavuje politický úřad I. stolice, pokud se týká, zeměpanský úřad bezpečnostní odběrací knížku nebo list; jen na tyto průkazy lze zapalovadla vydati (ku př. shora vzpomenutým prodavačům, držitelům hor, podnikatelům staveb, držitelům lomů a pod.). Výkazy odběrací úřad odejme odběrateli, zneužije-li se zapalovadel nebo lze-li se toho obávati, podle okolností může pak dobu platnosti knížek odběracích na určitou dobu obmeziti. Listy odběrací mají pravidelně platnost jen na určitou dobu (nanejvýš 3 měsíců počítaje ode dne, kdy list vystaven byl). Úřad vystavující list odběrací má stanoviti a vyznačiti v listu samém, do kdy zapalovadla k uvedenému účelu mají býti spotřebovaná. Jakmile odebere se množství zapalovadel v listu odběracím povolené, pozbývá list odběrací platnosti své a nesmí se naň dále odebírati (ani na knížku v stejném případu). Uplyne-li doba v odběracím listu vyměřená ku spotřebě povoleného množství zapalovadel, avšak quantum toto spotřebováno nebylo, povinen jest odběratel oznámiti to úřadu vydavšímu list odběrací; nebyla-li by prodloužena lhůta ku spotřebě zbývajícího množství, dlužno je odevzdati výrobci, prodavači nebo s povolením úředním určitým jiným odběratelům. Stejně jest zachovati se ve příčině nespotřebovaného množství pro ten případ, že by zanikl nebo zrušen byl některý obchod nebo podnik, který s povolením zapalovadla trhací odebíral.

Sbory, ústavy a úřady moci ozbrojené odebírati mohou dotčená trhací zapalovadla nemajíce potřebí úředního povolení (§§ 2—4 cit. nař.). Odběrací knížky obsahovati mají:

a) jméno (firmu) oprávněného;

b) živnost nebo zaměstnání, k němuž potřebí jest stále zapalovadel trhacích;

c) místo, kde se provozuje živnost nebo zaměstnání;

d) třeba-li, dobu platnosti.

Tužší předpis platí o odběracích listech; mají v té příčině obsahovati:

a) jméno (firmu) oprávněného;

b) účel, pro který se zapalovadla odebírají;
c) druhy trhacích zapalovadel;
d) jich množství;
e) místo uschování a místo spotřeby;
f) čas k odebírání stanovený;

O přiměřené úpravě knížek a listů odběracích, o manipulaci při odebírání a vývozu zapalovadel atd. jednají podrobněji §§ 5 a 6 cit. nař.

Zaměstnavatel, který trhací zapalovadla odebírá, chovati má řádný dozor nad místnostmi, v nichž třaskaviny ony složeny jsou, a vydávati se mají jen spolehlivými osobami a jen v množství právě potřebném; dělníci zejména mají na konci pracovní doby (šichty) vrátiti nespotřebované quantum a uložiti se má pak množství toto na vhodných a bezpečných místech. Osoby dohlédající ke skladišti, v němž trhací zapalovadla jsou, mají na očích míti každou osobu přicházející ve styk s těmito třaskavinami, mají přísně bdíti nad pořádkem ve skladišti, aby se možnému nebezpečí všestranně předešlo. Zvláště nemají se téže osobě vydávati současně zapalovadla a trhací preparáty a také nemá je táž osoba současně nésti na místo spotřeby. Přísně zapovězeno jest dozorčímu personálu i dělnictvu jinak a jinam užívati zapalovadel trhacích, nežli dovoleno jest (ku př. nositi je do svých bytů, nebo je dávati cizím osobám a pod.). I mají k tomu cíli vésti zaměstnavatelé zvláštní knížky, do kterých se zapisuje, které druhy zapalovadel trhacích dělníkům byly vydány a v jakém množství.

Na přestoupení těchto předpisů stanoveny jsou za trest dle min. nař. ze dne 30. září 1857 č. 198 ř. z. peněžité pokuty až do 100 zl nebo vězení od 6 hodin až do 14 dnů. Vedle toho ovšem mohou míti průchod i ustanovení všeob. zákona trestního, zejména pak předpisy zákona ze dne 27. května 1885 č. 134 ř. z. (srv. §§ 7 a 8 cit. nař. z r. 1899).

IV. Nařízením min. ze dne 19. května 1899 č. 96 ř. z. vydány předpisy o obchodu bezpečnými trhacími preparáty, které jsou podrobeny monopolu prachovému. Jde tu o takové trhací preparáty, které toliko explodují trhacími zapalovadly a proto uvádějí se v obchod s výslovným označením jako »bezpečné« trhací preparáty, podrobněji, musí být na zevním obalu označeny takto: »K tomuto bezpečnému trhacímu preparátu vztahují se ustanovení ministerského nařízení ze dne 19. května 1899 (č. 96 ř. z.).« (Srv. §§ 1 a 6 cit. nař.). Prodej jich přísluší kromě vojenských ústavů jen těm, kdož mají licenci k prodeji prachu; preparáty samy musí se chovati až do času skutečného upotřebení v přísném odloučení od trhacích zapalovadel, k čemuž zvlášť kontrolující orgánové přihlížeti mají. Jinak není při dopravě bezpečných trhacích preparátů oněch obmezení a oné přísnosti, jako při dopravě třaskavin; jenom vytýká cit. nařízení zvlášť, že chovati jest bezpečné trhací preparáty pod spolehlivou závěrou (§ 5 cit. nař. a k tomu § 2—4 tamtéž).

Trest na přestoupení tohoto nařízení jest úplně týž, jak svrchu vytčeno bylo při trhacích zapalovadlech (§ 7 téhož nařízení).

Třetina chudých.

Třetina chudých jest příspěvek přikázaný chudinským ústavům, který se vybírá z pozůstalostí světských duchovních, duchovních zrušených klášterů a v duchovní správě aneb veřejném úřadu učitelském postavených kněží řeholních, majících způsobilosti k pořizování, kteří zemřeli nezane-